

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

MUSIEK

EKSAMENRIGLYNE

GRAAD 12

2017

Hierdie riglyne bestaan uit 23 bladsye.

INHOUDSOPGAWE

	Bladsy
1. INLEIDING	3
2. ASSESSERING IN GRAAD 12	4
2.1 Formaat van die Musiek-vraestelle	4
2.2 Uitvoering/Voordrag/Praktiese eksamen	12
2.2.1 Organisasie	12
2.2.2 Gedrag gedurende die eksamen	12
2.2.3 Standaardisering van die eksamen	12
2.3 Taksonomie	13
3. VROEËRE KENNIS	15
3.1 Prakties (Onderwerp 1)	15
3.2 Geskrewe eksamen Vraestel 1	15
3.3 Geskrewe eksamen Vraestel 2	15
4. KWALITEIT VAN INHOUD, TAALGEBRUIK EN AANBIEDING	16
5. ASSESSERINGSKRITERIA	17
5.1 Tegniese vaardigheid	17
5.2 Blad lees	18
5.3 Gehoortoetse	19
5.4 Voordragstukke	21
6. SLOT	23

1. INLEIDING

Die Kurrikulum- en Asseseringsbeleidsverklaring (KABV) vir Musiek beskryf die aard en doel van die vak Musiek. Dit gee leiding aan die filosofie wat die basis is van die onderrig en assessering van die vak in graad 12.

Die doel van hierdie Eksamenriglyne is om:

- Duidelikheid te gee oor die diepte en omvang van die inhoud wat in die graad 12 Nasionale Senior Sertifikaat (NSS) -eksamen in Musiek geassesseer gaan word.
- Bystand te verleen aan onderwysers om leerders doelmatig vir die eksamens voor te berei.

Hierdie dokument gee aandag aan die finale graad 12 eksterne eksamens. Dit behandel op geen vlak die Skoolgebaseerde Assessering (SBA), Praktiese Assesseringstake (PAT'e) of finale eksterne praktiese eksamens, wat in 'n aparte PAT-dokument verduidelik word en elke jaar opgedateer word, nie.

Hierdie Eksamenriglyne moet gelees word saam met:

- *Die Nasionale Kurrikulumstelling (NKS) se Kurrikulum- en Asseseringsbeleidsverklaring (KABV): Musiek*
- *Die Nasionale Protokol vir Assessering: 'n Addendum tot die beleidsdokument, die Nasionale Senior Sertifikaat: 'n Kwalifikasie op Vlak 4 op die Nasionale Kwalifikasieraamwerk (NKR) rakende die Nasionale Protokol vir Assessering (Graad R–12)*
- Nasionale beleid met betrekking tot die program- en promosievereistes van die Nasionale Kurrikulumstelling, Graad R–12

2. ASSESSERING IN GRAAD 12

2.1 Formaat van die Musiek-vraestelle

MUSIEK VRAESTEL 1 – AFDELING A, B, C, D EN E (120 PUNTE)

- Die tydsduur van die vraestel is drie uur. Ongeveer een en 'n half uur moet aan AFDELING A (**Onderwerp 2** – musiekgeletterdheid) bestee word en een en 'n half uur moet aan AFDELING B en C of D of E (**Onderwerp 3** – Algemene Musiekkennis) bestee word.
- Kandidate mag geen toegang tot 'n musiekinstrument vir die duur van die eksamen hê nie.

AFDELING A: 60 PUNTE (Musiekgeletterdheid)

Vraag 1: Musiekteorie (20 punte)

- Vrae oor musiekteorie sal op 'n verskeidenheid musiekpartiture gebaseer word. Kortvrae, wat nie aan die gegewe partituur verwant is nie, kan ook gevra word.
- Die volgende aspekte sal gedek word:
 - Tydmaattekens en ritme
 - Toonlere en modusse
 - Toonsoorttekens
 - Intervalle en omgekeerde intervalle
 - Drieklanke en hul posisies
 - Transponering en transkripsie
 - Musiekterminologie
 - Komposisietegnieke

Vraag 2: Komposisie (15 punte)

- Daar sal van kandidate verwag word om 'n 12-maat-melodie in ABA-vorm vir stem of melodiese instrument, waarvan die aanvangsmotief gegee word, in enige (majeur of mineur) toonsoort te voltooi.
- Dinamiese en artikulasieaanduidings moet korrek in die partituur aangebring word.
- Die byvoeg van 'n eenvoudige baslyn of akkoordprogressie sal nie in hierdie vraestel gevra word nie. (Dit behoort in die PAT'e geïnkorporeer te word.)

Vraag 3: Harmoniese Analise (10 punte)

- Vrae oor harmoniese analise sal op 'n verskeidenheid partiture gebaseer wees.
- Die volgende aspekte sal gedek word:
 - Toonsoort
 - Akkoorde en akkoordprogressies
 - Kadense
 - Non-akkoordnote
 - Komposisietegnieke

Question 4: Harmonisasie (15 punte)

- Daar sal van kandidate verwag word om 'n gegewe melodie te harmoniseer deur drie partye by te voeg (alt, tenoor en bas) OF om 'n instrumentale stuk te voltooi waarvan die melodie gegee word.
- Alle antwoorde moet met toepaslike besyfering van die akkoorde gepaardgaan (Romeinse syfers vir vierstemmige harmonie (WAM of IAM) en akkoordsimbole vir die instrumentale antwoorde (JAZZ of IAM).

AFDELING B: 20 PUNTE (Algemene Musiekkennis)**Vraag 5: Verpligte Kortvrae (20 punte)**

- Kandidate moet kortvrae beantwoord oor algemene aspekte van musiek wat in graad 10–12 bestudeer is:
 - Elemente van musiek: toonkleur (timbre), toonhoogte (melodie, harmonie, tonaliteit), toonduur (metrum, ritme, tempo) toonsterkte (dinamiek), tekstuur (toondigtheid), vormstruktuur, stemming en atmosfeer
 - Styl: Westerse Kunsmusiek, Jazz, Inheemse Afrika Musiek
 - Instrumente en instrumentklassifikasie
 - Vormanalise: AB, ABA (Minuet en Trio), AABA, basiese vorms van Afrika-musiek
 - Die Suid-Afrikaanse Musiekbedryf

AFDELING C: Westerse Kunsmusiek (40 PUNTE)

- **Neem kennis van die volgende belangrike aspekte:**
 - Definisies van alle genres (Simfonies en uit die Opera)
 - Die ontwikkeling van instrumente met verwysing na die simfonie
 - Samevatting van die historiese ontwikkeling van die opera
 - Inhoud soos gegee in die KABV
- **Omvang van die voorgeskrewe werke:**

Simfonie No. 6 in F, Op. 68 van L van Beethoven

- Alle bewegings
- Basiese ontleding van
-
- Eerste beweging: *Gelukkige aankoms op die platteland*
- Vierde beweging: *Donderstorm*
- Vyfde beweging: *Herderslied*

Simfoniese Toondig: *Fingal's Cave (Hebride Overture Op. 26)* van F Mendelssohn

- Hele werk

Opera: Die Towerfluit, K 620 van Mozart

- **Overture**
- **Eerste bedryf**
 - Aria: *Der Vogelfänger bin ich ja*
 - Aria: *Dies Bildnis ist bezaubernd schön*
 - Duet: *Bei Männern welche Liebe Fühlen*
 - Koor: *Es lebe Sarastro, Sarastro lebe!*
- **Tweede bedryf**
 - Aria: *O Isis und Osiris*
 - Aria: *Der Hölle Rache kocht in meinem Herzen*
 - Aria: *In diesen heil'gen Hallen*
 - Aria: *Ein Mädchen oder Weibchen*
 - Duet: *Pa-, pa-, pa-*

Vraag 6: Kortvrae (10 punte)

- Simfonie en simfoniese toondig
- Opera
- Vormanalise (voorgeskrewe werke, bv. sonatavorm)
- Oorsprong en ontwikkeling van die orkes en instrumentasie

Vraag 7–9: Paragrafe/Vergelykings/kort aantekeninge, ens. (15 punte)

- Simfonie en simfoniese toondig
- Opera
- Vormanalise
- Oorsprong en ontwikkeling van die orkes en instrumentasie

Vraag 10: Opstel (15 punte)

- Simfonie en simfoniese toondig
- Opera
- Vormanalise
- Oorsprong en ontwikkeling van die orkes en instrumentasie

OF

AFDELING D: JAZZ (40 punte)

- **Neem kennis van die volgende belangrike aspekte:**
 - Definisies, elemente en eienskappe/kenmerke van alle genres
 - Kort biografie van komponiste, kunstenaars of groepe
 - Inhoud soos gegee in die KABV
- **Aanbevole werke:**

Marabi- en vroue-Marabi-groepe

- The Jazz Maniacs: *Gully Low Blues*
- The Merry Blackbirds: Manhattan Brothers with Merry Blackbirds' Orchestra: *Pesheya' Kwezo Ntaba*
- The Manhattan Brothers: *Jikela Emaweni, Pesheya' Kwezo Ntaba*
- The Flying Jazz Queens: *Langa More, Siyahamba*
- Mahotella Queens: *Marena*
- The Dark City Sisters: *Bina O Kara-Kara, Mahutsana*

Kwela

- Spokes Mashiyane: *Phata Phata, Banana Ba Rustenburg*
- Lemmy Mabaso: *See you later, Little Lemmy*
- Elias Lerole: *Mafeking*

Mbhaqanga

- Makgonatsohle Band: *Umjomela*
- Cool Crooners: *Bulugwe lami*
- Soul Brothers: *Wamuhle*
- Miriam Makeba: *Pata Pata*

Nuwe Jazz

- The Jazz Epistles: *Vary-oo-vum*
- Philip Tabane: *Khoedi ('The Moon')*
- Todd Matshikiza: *Tshona*
- Gideon Nxumalo: *Chopi Chopsticks, Split Soul*

Vroeë Jazz sangers

- Miriam Makeba: *Pata Pata, Lakutshonilanga*
- Dolly Rathebe: *Meadowlands*
- Thandi Klaasen: *Sophiatown*

Jazz in ballingskap

- The Blue Notes: *Here I am*
- Brotherhood of Breath: *Mra, Country Cooking*
- The Union of South Africa includes Hugh Masekela *Dyambo, Shebeen* (Chisa records)

Jazz ter plaatse

- Spirits Rejoice: *Joy, I'm so strong now*
- Sakhile: *Sakhile, Isililo*
- Zim Nqawana: *eBhofolo*

Cape jazz

- Dollar Brand (Abdullah Ibrahim): *Mannenbergh, Soweto is where it's at, Tsakwe (Royal Blue)*
- Robbie Jansen: *Hoija Tjie Bonga, Tsakwe, Sommer Ghoema*
- Winston Mankunku Ngozi: *Abantwana be Afrika, Crossroads*

Onlangse jare

- Feya Faku: *The Colours They Bring, Mr Ibrahim*
- Moses Molelekwa: *Ntate moholo, Genes and Spirits*
- Voice: *Sinivile (We heard you), Sweet Anathi: Blues for Green*

Vraag 11: Kortvrae (10 punte)

- Alle style en genres wat in die KABV genoem word.

Vraag 12 – 14: Paragraawe/Vergelykings/Kort aantekeninge, ens. (15 punte)

- Alle style en genres wat in die KABV genoem word.

Vraag 15: Opstel (15 punte)

- Alle style en genres wat in die KABV genoem word.

OF

AFDELING E: Inheemse Afrika-musiek (40 punte)

- **Neem kennis van die volgende belangrike aspekte:**
 - Navorsingsgeskiedenis van modern IAM
 - Definisies, elemente en eienskappe/kenmerke van alle genres
 - Kort biografie van komponiste, kunstenaars of groepe
 - Inhoud soos gegee in die KABV
 - TEMAS
 - A. Migrante-arbeidstelsel ('Labour System')
 - B. Ontwikkeling van Afrika-jazz in verhouding tot internasionale ontwikkelinge
 - C. Tydlyn
- **Aanbevole werke:**

(Afro Soul)

- Jabu Khanyile [*Mbombela*]: *The train from Mozambique*
- Hugh Masekela [*Stimela*] – *The train*
- Mirriam Makeba: *Ngoma kurila*

Mbhaqanga

- Simon 'Mahlathini' and the Mahotella Queens: *Melodi yalla en Sithunyiwe*
- Makgonatsohle Band: *Umjomela*
- Cool Crooners: *Bulugwe lami*
- Soul Brothers: *Wamuhle*
- Miriam Makeba: *Pata Pata*
- Dolly Rathebe: *Tihapi Ke Noga*

Maskandi

- iHashi elimhlophe: *Nkiyankiya en Phezekhemisi: Phezekhemisi-Imbizo*

Isicathamiya

- Ladysmith Black Mambazo: *Homeless en Unomathemba*

Malombo jazz

- Phillip Tabane: *Ngwana wa lela en Malombo en Phamba Madiba* (White river)

Free Kiba

- Sello Galane: *Pula en Fegolla Saborala*

Vraag 16: Kortvrae (10 punte)

- Alle style en genres wat in die KABV genoem word.

-

Vraag 17–19: Paragrafe (15 punte)

- Alle style en genres wat in die KABV genoem word.

Vraag 20: Opstel (15 punte)

- Alle style en genres wat in die KABV genoem word.

MUSIEK VRAESTEL 2 (MUSIEKBEGRIP) – AFDELING A, B EN C (30 PUNTE)

- Die duur van die vraestel is een en 'n half uur.
- In Vraestel 2 sal kandidate moet reageer op musiek van 'n verskeidenheid style en tradisies.
- Die vraestel sal voltooi word terwyl die kandidate luister na klankbane op 'n amptelike eksamen-CD.
- Elke graad 12-eksamensentrum sal 'n oudio-CD kry wat tydens die finale eksamen aan kandidate voorgespeel moet word.
- Indien 'n skool meer as een stroom (WKM, Jazz, IAM) aanbied, moet die volgende riglyne gevolg word:
 - Elke stroom/keuse moet in 'n aparte lokaal geskryf word.
 - Elke lokaal moet met geskikte klanktoerusting toegerus wees.
 - Elke lokaal moet sy eie CD hê. (Die Departement moet betyds ingelig word van die getal CD's benodig.)
 - 'n Toesighouer moet in elke lokaal teenwoordig wees.
- Die hooftoesighouer moet die CD een week voor die dag van die eksamen toets. Dit moet op dieselfde toerusting as wat in die eksamen gebruik gaan word, getoets word.
- Die Musiekonderwyser mag nie tydens die toets van die CD teenwoordig wees nie.
- Gedurende die eksamen moet die toesighouer/Musiekonderwyser die snitte die vereiste aantal kere speel, volgens die instruksies in die vraestel. Genoeg tyd moet tussen vrae toegelaat word sodat kandidate die vrae kan voltooi.
- **Alle vaardighede en toepassing van kennis wat in graad 10 en 11 verwerf is, sal saam met die nuwe kennis wat in Graad 12 verwerf is, getoets word.**

AFDELING A: GEHOORHERKENNING (10 punte)**Vraag 1, 2 en 3: Verpligte vrae**

Die volgende tipes vrae sal gevra word.

- Ritmiese diktee
- Ritmies en melodiese diktee
- Herkenning van intervalle, toonlere, non-akkoordnote, akkoorde, kadense, komposisie-tegnieke

AFDELING B: Herkenning (12 punte)**Vraag 4, 5 en 6: Keusevrae**

(Daar sal keusevrae vir die WKM, JAZZ en IAM-strome wees)

- Vrae sal oor genres, stylperiodes, instrumente en stemme gevra word.
- Alle kandidate moet luister na 'n verskeidenheid musiekvoorbeelde wat die basiese kennis van graad 10 en 11 dek. Dit sluit die voorgeskrewe genres, musiekstyle, komponiste, kunstenaars, musikale vorms, styleienskappe, instrumente in.

AFDELING C: VORMLEER (8 punte)**Vraag 7: Vormanalise**

- Vrae sal oor die volgende vormstrukture gevra word:
 - Tweeledige vorm (AB)
 - Drieledige vorm (ABA)
 - AABA
 - Twaalf-maat Blues
 - Vers-en-refrein-vorm
 - Basiese Afrika-vorms: vraag en antwoord, solo-liedere, gemengde struktuurvorms
- 'n Musiekpartituur sal in die eksamen verskaf word. Kandidate moet die hoofseksies, toonsoorte, kadense en komposisietegnieke op die partituur kan aandui. Ander vorm- verwante vrae, wat 'n geskrewe antwoord vereis, kan ook gevra word.

Die volgende vier tabelle bied 'n oorsig van die assessering van Musiek as vak.

Onderwerp	Maksimum punte
Praktiese eksamen	
Onderwerp 1: (Musiekuitvoering en Improvisasie)	150
Geskrewe eksamen	
Onderwerp 2 en Onderwerp 3	
Vraestel 1 (Musiekgeletterdheid en Algemene Musiekkennis en Analise)	120
Vraestel 2 (Onderwerp 2 en Onderwerp 3) (Musiekbegrip)	30
TOTALE PUNT	300

Praktiese Eksamen

Vergelykbaar met ten minste graad 5 van eksterne eksamenliggame (Royal Schools (ABRSM), Unisa, Trinity College (Guildhall))	Maksimum punte
Tegniese ontwikkeling	20
Voordragstukke	4 x 25 =100
Bladlees	15
Gehoortoetse	15
TOTAAL	150

Geskrewe Eksamen: VRAESTEL 1 (3 uur)

Musiekgeletterdheid		
AFDELING A	Musiekteorie (Musiekgeletterdheid)) Komposisie Harmoniese: Analise Harmonisasie	20 15 10 15
	TOTAAL	60
Algemene Musiekkennis en Analise		
AFDELING B (Kortvrae) Verpligtend vir alle kandidate	Elemente van Musiek Musiekstyle Instrumente Vormleer	20
AFDELING C WAM	Kortvrae Paragrafe/Vergelykings/Kort aantekeninge, ens. Opstel	10 15 15
		40
OF		
AFDELING D JAZZ	Kortvrae Paragrafe/Vergelykings/Kort aantekeninge, ens. Opstel	10 15 15
OF		
AFDELING E IAM	Kortvrae Paragrafe, vergelykings, kort aantekeninge ens. Opstel	10 15 15
		40
	TOTAAL (AFDELING B en C of D of E)	60
TOTAAL VAN VRAESTEL		120

Musiekbegrip: VRAESTEL 2 (1½ uur)

AFDELING A	Gehoer Herkenning, kadense, intervalle, akkoorde, tydmaattekens, nie-akkoordnote, toonlere, komposisietegnieke Geskrewe diktee: ritmies en melodies	10
AFDELING B Verpligte vrae oor die basiese kennis van graad 11-WAM, JAZZ- en IAM-inhoud (4 punte) Keusevrae oor graad 12-inhoud vir WAM-, JAZZ- en IAM-strome (8 punte)	Herkenning Genres Musiekstyle Stylperiodes Instrumente Stemme	12
AFDELING C	Vormleer en analise (Verwys na bladsy 15 van die KABV-dokument vir die vormstrukture wat bestudeer moet word)	8
TOTAAL		30

2. Praktiese eksamen

2.2.1 Organisasie

- Die finale praktiese eksamen word deur 'n paneel met ten minste twee eksaminatore, 'n moderator (vakadviseur) en een instrumentale spesialis (onderwyser), afgeneem.
- Geen kandidaat mag deur 'n onderwyser (ook eksterne instrumentale onderwyser) van sy eie skool geëksamineer word nie, maar mag deur dié onderwyser vir sy praktiese eksamen begelei word.
- Hierdie eksamens vind tussen Augustus en die einde van Oktober elke jaar plaas.
- 'n Rooster word in medewerking met die skool (Departementshoof van Musiek), en die provinsiale departement (provinsiale koördineerder) opgestel.
- 'n Bywoningsregister moet deur al die kandidate op die dag van die eksamen geteken word.
- Alle aspekte van die eksamen word in 'n sessie van ongeveer 30–40 minute per kandidaat geëksamineer.
- Die eksamen hoef nie op die skoolterrein plaas te vind nie, maar moet die nodige toerusting hê en stilte moet rondom die lokaal gehandhaaf word.
- Kandidate moet in hulle skooluniforms geklee wees.
- Alle dokumentasie, bv. eksamenvorms, toonleerlyste, gehoortoetse en bladleestoetse sal deur die provinsiale departement verskaf word.

2.2.2 Gedrag gedurende die eksamen

- Eksaminatore en kandidate moet ten minste 30 minute voor die aanvang van 'n eksamen by die eksamensentrums wees om seker te maak dat alles gereed is.
- Kandidate moet 'n kopie van 'n amptelike toonleerlys/tegniese werkllys/toonleerlys (UNISA, ABRSM of Trinity Guildhall) inlewer vir die toonlere en tegniese werk.
- Kandidate moet die oorspronklike en twee kopieë van al die voordragstukke wat hulle sal uitvoer, verskaf.
- Kandidate moet 'n kopie van hulle ID's inlewer wanneer hul die eksamenlokaal binnegaan.

2.2.3 Standaardisering van die eksamen

- Alle voordragstukke gekies, moet ten minste van 'n graad 5-standaard (vergelykbaar met die standarde deur UNISA, ABRSM of Trinity Guildhall) wees. Dit is 'n minimum standaard. Onderwysers moet seker maak dat die standaard van die repertoire gekies aan die minimum standaard voldoen. Enige onsekerheid moet aan die begin van die graad 12-jaar met die provinsiale vakadviseur uitgeklaar word. Stukke wat nie aan die minimum standaard voldoen nie, sal proporsioneel soos volg gepenaliseer word:
 - Graad IV: Punt \times 4/5
 - Graad III: Punt \times 3/5
 - Graad II: Punt \times 2/5
 - Graad I: Punt \times 1/5
- Die minimum standaard van die tegniese werk vir WAM en JAZZ moet ten minste Graad 5 (UNISA, ABRSM of Trinity Guildhall) wees. As 'n kandidaat verkies om tegniese werk van 'n hoër standaard aan te bied (graad 6–8), moet die volledige lys van die bepaalde graad aangebied word, m.a.w. kandidate mag nie hulle eie lys te meng en pas nie.
- As 'n kandidaat meer as een instrument bespeel, mag sy/hy kies op watter instrument die tegniese werk aangebied word.
- Kandidate wat inheemse Afrika-instrumente aanbied, moet een of twee studies op die hoofinstrument aanbied OF hulle kan twee studies op twee verskillende instrumente aanbied.
- Kandidate wat die stem as instrument aanbied, mag tegniese oefeninge (bv. Unisa, Trinity Graad 5–8) OF twee vokale studies (vaccai) aanbied.
- Kandidate sal 'n bladleestoets in die eksamen doen wat op 'n graad 5-vlak (UNISA, ABRSM of Trinity Guildhall) vir WAM en JAZZ en 'n vergelykbare vlak vir IAM sal wees.
- Gehoortoetse sal deur die provinsiale departement voorsien word en sal drie verskillende toetse insluit: bladsang, die klap van 'n ritme en sing van drieklanke.
- Modelvrae volg op die volgende bladsy.

2.3 TAKSONOMIE

'n Verskeidenheid kognitiewe vlakke sal in die geskrewe vraestelle weerspieël word volgens die volgende verhoudings.

30%	Laervlakvrae (Vlakke 1 & 2)
40%	Middelvlakvrae (Vlakke 3 & 4)
30%	Hoëvlakvrae (Vlakke 5 & 6)

Die tabel hieronder gee 'n aanduiding van die verskillende vlakke waarop vrae opgestel kan word.

Kennis	Begrip	Toepassing	Analise	Evaluering	Kreatiwiteit
Vlak 1	Vlak 2	Vlak 3	Vlak 4	Vlak 5	Vlak 6
<ul style="list-style-type: none"> • Definieer • Beskryf • Vind • Identifiseer • Maak 'n lys • Luister • Pas • Noem • Noteer • Herken • Kies 	<ul style="list-style-type: none"> • Klassifiseer • Demonstreer • Beskryf • Bespreek • Doen • Verduidelik • Gee voorbeelde • Illustreer • Dui aan • Gee 'n oorsig • Vat saam/ Som op 	<ul style="list-style-type: none"> • Pas toe • Verander • Kies • Vergelyk • Voltooi • Konstrueer • Kontrasteer • Bepaal • Besyfer akkoorde • Noteer • Orden • Wys • Gebruik 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiseer • Klassifiseer • Vergelyk • Lewer kritiek • Onderskei • Dui verskille aan 	<ul style="list-style-type: none"> • Verduidelik • Besyfer akkoorde • Aflei • Interpreteer • Kies • Skei • Bestudeer 	<ul style="list-style-type: none"> • Beoordeel • Oortuig • Debatteer • Ondersoek • Vind foute • Beoordeel • Beveel aan

LET WEL: Die moeilikheidsgraad van 'n vraag word nie bepaal deur die werkwoord wat gebruik word nie – eerder deur die konteks van die vraag en inhoud.

RIGLYNE VIR DIE GEBRUIK VAN WERKWOORDE WANNEER 'N VRAAG OPGESTEL WORD**Vlak 1**

• Maak 'n lys	Stel so bondig as moontlik, bv. <i>Maak 'n lys van twee maskandi-kunstenaars</i>
• Benoem	Verskaf die naam, bv. <i>Noem die komponis van die Pastorale Simfonie</i>
• Identifiseer	Isoleer 'n item wat tussen ander inligting versteek is, bv. <i>Identifiseer die tipe nie-akkoordnoot</i>
• Beskryf	Gee 'n kort weergawe van iets, bv. <i>Beskryf die instrumente wat in 'n uitvoering van Pata Pata deur Miriam Makeba gebruik word</i>
• Definieer	Gee die presiese betekenis van 'n term/begrip of konsep, bv. <i>Definieer 'n ouverture</i>

Vlak 2

• Verduidelik	Maak iets duidelik, bv. <i>Verduidelik wat maskandi is in jou eie woorde</i>
• Vat saam	Gee 'n verkorte weergawe van noodsaaklike feite, bv. <i>Skryf 'n kort samevatting van die verhaal van Die Towerfluit</i>
• Gee 'n oorsig	Verskaf die allernodigste feite, bv. <i>Gee in breë trekke die geskiedenis van Cape jazz</i>
• Doen	Volg 'n instruksie, bv. <i>Skryf die majeuretoonleer wat vier kruise het, neer</i>

Vlak 3

• Vergelyk/ Kontrasteer	Toon aan hoe konsepte/style/werke ooreenkom en verskil, bv. <i>Vergelyk die styleienskappe van Abdullah Ibrahim en Robbie Jansen</i>
• Gebruik	Gebruik inligting om betekenis duidelik te maak, bv. <i>Gebruik die volgende lys elemente om 'n paragraaf oor die styleienskappe van Mozart te skryf</i>
• Toepassing	Gebruik kennis en begrip om duidelik te maak, bv. <i>Herskryf die volgende melodie in die relatiewe mineur toonsoort</i>

Vlak 4

• Onderskei	Onderskei tussen konsepte, bv. <i>Dui die verskille tussen die uiteensetting en die heruiteensetting in die sonatevorm aan</i>
• Dui verskille aan	Identifiseer eienskappe wat verskille aandui, bv. <i>Wat is die verskil tussen 'n programsimfonie en 'n simfoniese toondig?</i>
• Lewer kritiek	Gee 'n opinie gebaseer op grondige kennis, bv. <i>Hoe manifesteer die eienskappe van Afrika-jazz in hierdie stuk?</i>
• Analiseer	Verdeel in kleiner dele om te kan begryp/verstaan, bv. <i>Analiseer die vorm van die volgende lied/aria</i>
• Besyfer akkoorde	Beskryf om akkoorde en akkoordprogressies te beskryf, bv. <i>Verskaf 'n besyfering van die akkoorde in maat 5 en 6 deur die toonsoort, akkoord en omkering neer te skryf</i>

Vlak 5

• Beoordeel	Maak 'n stelling oor die kwaliteit, bv. <i>Beoordeel die stilistiese akkuraatheid van die volgende jazz-solo</i>
• Onderzoek	Maak 'n diepgaande studie van 'n bepaalde aspek, bv. <i>Hoe verander die tekstuur van hierdie komposisie tussen mate 12 en 20?</i>
• Debatteer	Skryf oor iets uit meer as een perspektief, bv. <i>Debatteer in jou eie woorde of Beethoven as 'n Klassieke of Romantiese komponis beskou kan word</i>

Vlak 6

• Komponeer	Skep nuwe musiek, bv. <i>Komponeer 'n melodie deur die gegewe aanvangsnote te gebruik</i>
• Harmoniseer	Harmoniseer of skryf 'n begeleiding vir 'n gegewe melodie, bv. <i>Skryf 'n begeleiding vir die volgende klaviermelodie.</i>
• Gee 'n opinie	Gee 'n grondige mening van 'n werk of uitvoering, bv. <i>Gee twee redes waarom jy die uitvoering as esteties bevredigend beskou of nie</i>

3. VROEËRE KENNIS – GRAAD 10 EN 11**3.1 Prakties (Onderwerp 1)**

Wat betref die praktiese komponent van Musiek, kandidate moes deurlopende, individuele musiekonderrig in die instrument (of stem tipe) van hul keuse vanaf graad 8 ontvang het. Kandidate moet op graad 4-vlak (ABRSM of UNISA of TRINITY COLLEGE GUILDHALL) wees teen die einde van graad 11. Sommige kandidate kan wel verder as die graad 4-vlak gevorderd wees, wat aangemoedig behoort te word, maar word nie vereis nie, a.g.v. verskillende omstandighede.

Die vroeëre kennis en vaardighede wat tot en met graad 11 ontwikkel is, is absoluut noodsaaklik vir die suksesvolle aanbieding van musiek as vak in graad 12.

Kandidate kan nie met Musiek as vak in graad 12 begin as hulle nie reeds die vereiste praktiese voordragvaardighede verwerf het nie.

3.2 Geskrewe Eksamen: Vraestel 1 (Onderwerp 2 en Onderwerp 3)

Kandidate **mag nie toegang hê** tot enige musiekinstrument gedurende die eksamen nie.

Musiekgeletterdheid (Onderwerp 2) is as gevolg van die aard daarvan, 'n ooplopende akkumulatiewe studie wat oor drie jaar strek (graad 10, 11 en 12). Daarom sal die inhoud van die Musiekgeletterdheidsafdeling aspekte wat in graad 10 en 11 gedek is, insluit.

Algemene Musiekkennis en Analise (Onderwerp 3) is 'n meer selfstandige eenheid in al drie strome (WAM, JAZZ, IAM) en vrae sal daarom hoofsaaklik uit die graad 12-inhoud gevra word. Dit is egter belangrik dat kandidate 'n grondige algemene kennis van die basiese elemente van musiek, musiekstyle, instrumente en vorm het. Kortvrae, verpligtend vir alle kandidate, met 'n maksimum gewig van 20 punte, sal in hierdie afdeling van die vraestel ingesluit word.

3.3 Musiekbegrip: Vraestel 2

Alle vaardighede en toepassing van kennis wat in graad 10 en 11 verwerf is, sal saam met die nuwe kennis wat in graad 12 verwerf is, geassesseer word. Dit sal verseker dat kandidate 'n oorsig van die hele Algemene Musiekkennis-**kurrikulum** vir graad 10 tot 12 sal hê.

4. KWALITEIT VAN INHOUD, TAALGEBRUIK EN AANBIEDING

Musiekgeletterdheidsvrae wat musieknotasie bevat, moet altyd met potlood beantwoord word en alle ander vrae met blou of swart ink.

Antwoorde op vrae oor Algemene Musiekkennis en Analise moet relevante inligting in volsinne bevat, met korrekte spelling, leestekengebruik en taalgebruik. Puntsgewyse antwoorde, in telegramstyl, moet slegs gebruik word waar spesifiek daarvoor gevra word. Antwoorde wat in paragraafformaat aangebied word, moet sinvol en logies wees. Opsteltipe antwoorde moet 'n inleidende paragraaf, liggaam (een of meer paragrawe) en 'n slotparagraaf bevat. Punte sal toegeken word vir korrekte gebruik van die opstelformaat, bv. inleiding en slotparagraaf.

Algemene Musiekkennis-vrae sal meesal na die elemente van musiek verwys: toonkleur (timbre), toonhoogte (melodie, harmonie en tonaliteit), toonduur (metrum, ritme, tempo), toonsterkte (dinamiek), tekstuur (toondigtheid), vorm (musiekstruktuur), instrumentasie, stemming- en atmosfeer. Leerders moet 'n algemene kennis van musikale terme, instrumente, stylperodes en komponiste in die graad 10- en 11-sillabusse hê.

Vrae in die Musiekgeletterdheidsvraestel wat musieknotasie bevat, moet ook met potlood gedoen word en moet duidelik en ondubbelsinnig wees. Waar vormanalise gedoen word, moet die konvensies van vormanalise gevolg word, bv. seksies word bokant die notasie aangedui, toonsoorte en akkoordbesyfering onder die notasie en komposisionele tegnieke in die notasie. Kortvrae moet in volsinne beantwoord word, tensy anders aangedui.

5. ASSESSERINGSKRITERIA

Die assesseringskriteria vir tegniese werk, blad lees en voordragstukke word hieronder gegee.

5.1 Tegniese werk

**TOONLERE EN ARPEGGIO'S/
STEMOEFENINGE/BASIESE VAARDIGHEDE**

(2 PUNTE ELK)

Toonlere en Arpeggio's

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

TOTAAL _____

20

Die bostaande kan volgens die spesifieke aard van die instrument aangepas word. Stemoefeninge kant op verskillende toepaslike toonhoogtes gevra word. (Kandidate wat die Trinity College-syllabus gebruik, moet die hele stel toonlere aanbied.)

**ASSESSERINGSKRITERIA VIR
TEGNIесе WERK**
10 x 2 = 20

2	Vinnige tempo, vlot, akkuraat en egalig Goeie tegniese vaardigheid Goeie toonkwaliteit en intonasie Flink reaksie
1½	Redelike tempo, redelike tegniese vaardigheid met 'n klein glips as gevolg van stres Toonkwaliteit en intonasie meestal veilig Redelike flink reaksie
1	Meestal vlot maar onegalig hier en daar Tegniek en tempo weifel Meestal vloeiend met tegniese en tempo-huivering Toonkwaliteit en intonasie wissel Huiwerend en onseker by tye
½	Kennis van die struktuur is gebrekkig Heelwat nootfoute kom voor Tegnies onhandig Swak toonkwaliteit en intonasie Begin oor by herhaling Swak toonsoortbegrip
0	Geen sin vir vloei nie Baie growwe foute Geen sin vir struktuur nie

AFRIKA-INSTRUMENTE/STEMSTUDIES		
	MAKSIMUM PUNT	PUNT TOEGEKEN
STUDIE 1	10	
STUDIE 2	10	
TOTAAL	20	

5.2 Bladlees

ASSESSERINGSKRITERIA VIR BLADLEES

Puntetotaal: 15

Styl en interpretasie 5	Akkuraatheid 5	Vloeiendheid 5
<p>(5) UITSTEKEND</p> <p>Musikaal oortuigend, Smaakvolle frasering, Kunstige artikulasie Sinvolle dinamiese vlakwisseling</p>	<p>(5) UITSTEKEND</p> <p>Akkurate leeswerk van note, rustekens, frasering, Artikulasie en dinamiek</p>	<p>(5) UITSTEKEND</p> <p>Egalige en toepaslike tempo Vlot uitvoering</p>
<p>(4) GOED</p> <p>'n Mate van frasering, artikulasie en Dinamiese vlakwisseling</p>	<p>(4) GOED</p> <p>Meestal akkurate leeswerk van note, rustekens, frasering, artikulasie en dinamiek</p>	<p>(4) GOED</p> <p>Tempo hoofsaaklik gehandhaaf</p>
<p>(3) AANVAARBAAR</p> <p>Sekere aspekte van musikale styl word oorgedra</p>	<p>(3) AANVAARBAAR</p> <p>'n Aanvaarbare vlak in die leeswerk van note, rustekens, frasering, Artikulasie en dinamiek,</p>	<p>(3) AANVAARBAAR</p> <p>Aanvaarbare tempo dog ietwat stadig Vloei aanvaarbaar</p>
<p>(2) SWAK</p> <p>Min aandag aan musikale interpretasie</p>	<p>(2) SWAK</p> <p>Meestal onakkurate leeswerk</p>	<p>(2) SWAK</p> <p>Onaanvaarbare tempo, heeltemal te stadig Vloei nie suksesvol nie</p>
<p>(0-1) ONAAANVAARBAAR</p> <p>Geen aandag aan musikale detail nie</p>	<p>(0-1) ONAAANVAARBAAR</p> <p>Uitvoering laat vaar of opgeskort</p>	<p>(0-1) ONAAANVAARBAAR</p> <p>Musiek staan stil Geen vloei nie</p>

VOORBEELD: GEHOORTOETSE**GEHOORKOMPONENT (15)****ANTWOORDBLAD VIR KANDIDAAT**

1. Bladsang
(Leerder mag die bladsang vir 30 sekondes bestudeer. Pas *doh* aan indien nodig.)

OF

Doh is C		d	:m		r	.d	:r		m	.f	:s	.s		d'	:-	
----------	--	---	----	--	---	----	----	--	---	----	----	----	--	----	----	--

Punt: _____

2. Klap van die ritme. (5)

Punt: _____

3. Sing van drieklanke (2)

3.1 _____

3.2 _____

Punt: _____

TOTAAL: 15

5.4 VOORDRAGSTUKKE

- Elke kandidaat moet vier stukke aanbied. Verskillende style, tempo's en karaktersoorte moet ingesluit word.
- Ten minste een van die stukke moet 'n ensemble wees. Vir die doeleindes van hierdie eksamen, moet 'n ensemble uit 2–8 persone bestaan. Elke party moet 'n onafhanklike stuk speel wat nie deur 'n ander speler se deel verdubbel word nie.
- As 'n volwassene of onderwyser saam met die leerder optree, moet ten minste een ander leerder deel van die ensemble wees.
- Ensemblewerke wat deur twee of meer graad 12-kandidate gespeel word, moet soveel keer as wat deur die eksaminator vereis word, herhaal word.
- Improvisasie mag deel van enige van die stukke vorm, maar 'n struktuurpartituur ('lead sheet') moet aan die eksaminator verskaf word.
- Kandidate wat stukke op 'n hoër standaard as die vereiste minimumstandaard aanbied (graad 5), sal op die vlak van die spesifieke standaard geassesseer word. Hulle sal dus nie bevoordeel word nie tensy hulle die stuk of stukke met tegniese korrektheid, akkurate karakterisering en stilistiese insig aanbied. Dit beteken dat 'n kandidaat wat 'n stuk op 'n hoër vlak aanbied, maar swak speel, op dieselfde manier as 'n kandidaat wat 'n graad 5-stuk swak speel, beoordeel sal word.

ALGEMEEN

- Die Musiekonderwyser van die skool, of die instrumentale onderwyser mag die eksamen as toeskouer bywoon, maar mag nie die punte bespreek of weet nie.
- Geen punte mag aan die onderwyser(s), instrumentale onderwyser of ouers bekendgemaak word nie. Alle praktiese punte bly streng vertroulik, soos alle geskrewe vraestelle in al die vakke.

ASSESSERINGSKRITERIA VIR VOORDRAGSTUKKE EN ENSEMBLE**100 punte vir elke stuk ÷ 4 = 25 punte per stuk = 100 punte**

Vloeiendheid 10	Akkuraatheid 10	Stilistiese singewing 30	Musikale begrip 20	Algemene indruk 30
(9–10) UITSTEKEND Akkurate, vloeiende en presiese spel	(9–10) UITSTEKEND Oortuigende, akkurate spel	(27–30) UITSTEKEND Duidelike begrip van die toepaslike styl	(18–20) UITSTEKEND Uitstekende projeksie en kommunikasie van musikale inhoud	(27–30) UITSTEKEND Uitstekende toonkleur, intonasie, tegniese vaardigheid en geskikte tempo
(7–8) GOED Meestal akkurate, vloeiende spel	(7–8) GOED 'n Goeie vlak van akkuraatheid	(21–26) GOED 'n Goeie sin vir uitvoering in die toepaslike styl	(14–17) GOED Goeie musikale begrip en kommunikasie van musikale inhoud	(21–26) GOED Goeie toonkleur, intonasie, tegniese vaardigheid en tempo
(5–6) AANVAARBAAR Merendeels akkuraat, Aanvaarbare vloei	(5–6) AANVAARBAAR Akkuraat in die algemeen	(15–20) AANVAARBAAR 'n Redelike sin vir die toepaslike styl	(10–13) AANVAARBAAR Gedeeltelik suksesvolle kommunikasie van die musikale inhoud	(15–20) AANVAARBAAR Redelike toonkleur, intonasie, tegniese vaardigheid en tempo
(3–4) SLAAGWAARDIG Huiwerende tempo, maatslag vaag, haakplekke	(3–4) SLAAGWAARDIG Gedeeltelike akkurate spel	(9–14) SLAAGWAARDIG Uitvoering wankelig, min stilistiese singewing vind plaas	(6–9) SLAAGWAARDIG Min musikale begrip	(9–14) SLAAGWAARDIG Karige toonkleur, intonasie, tegniese vaardigheid en tempo
(1–2) SWAK Swak vloei, baie haakplekke, heelparty tweede pogings en onderbrekings	(1–2) SWAK Min akkurate spel, baie foute	(6–8) SWAK Styl is vaagweg herkenbaar	(2–5) SWAK Musikale singewing afwesig	(6–8) SWAK Swak toonkleur, intonasie, tegniese vaardigheid en tempo
(0) ONAAANVAARBAAR Kan die stuk nie speel nie	(0) ONAAANVAARBAAR So onakkuraat dat die partituur nie gevolg kon word nie	(0–5) ONAAANVAARBAAR Spel onaanvaarbaar, geen sin vir styl nie	(0–1) ONAAANVAARBAAR Geen vermoë om musikale betekenis oor te dra nie	(0–5) ONAAANVAARBAAR Geen sin vir toonkleur, intonasie, tegniese vaardigheid en tempo

6. SLOT

Hierdie Eksamenriglyne-dokument is bedoel om die assesseringsaspirasies wat in die KABV-dokument voorgestaan word, te verwoord. Dit is derhalwe nie 'n plaasvervanger van die KABV-dokument, wat onderwysers vir onderrig moet gebruik, nie.

Kwalitatiewe kurrikulum-dekking, soos uiteengesit in die KABV, kan nie oorbeklemtoon word nie.